

OBJAWIĆ SIĘ (95) *vb pf*

się (58), się (35), si(ę) (2).

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf objawić się (33). ◇ *fut* 1 sg objawię się (1). ◇ 3 sg objawi się (16). ◇ *praet* 1 sg m objawiłem się (2). 2 sg m objawiłeś się (1). ◇ 3 sg m objawił się (25). *f* objawiła się (5). *n* objawiło się (1). ◇ 3 pl *subst* objawiły się (1). ◇ *imp* 2 sg objaw się (1). ◇ *con* 1 sg m bych się objawił (1). ◇ 3 sg m by się objawił (2). *f* by się objawiła (2). ◇ 3 pl *subst* by się objawiły (2). ◇ *con praet* 3 sg m by był się objawił (1). ◇ *part praet act* objawiwszy się (1).

Sł stp notuje, *Cn*, *Linde* brak.

1. *Ukazać się, zjawić się, przybyć; manifestari, revelari Vulg* (53) : *WróbŻołt* 79/2; mniemali żeby się rychło miało objawić Krolestwo Boże *Leop Luc* 19/11; *BibRadz Luc* 17/30; *GrzegRóżn* A4v, B; *BudNT* 2.Thess 1/6; *CzechRozm* 168, 168v; A iż się Bog sam Izraelowi oznaymiał: [...] niemáź żadnego inźzego/ któryby się ták/ y z niebá y ná ziemi objawił *CzechEp* 118; Tymże sfoobem będzie on dzień w który Syn człowieczy się objawi *WujNT Luc* 17/30, 1.*Petr* 1/7; Ná tym też chrście/ objawił się Bog w Troycy iedyny: Oćiec w głoście/ [...] Syn w ćiele: á Duch ś. w ośobie gołębice. *SkarKaz* 516a, 516a.

objawić się komu (33): *Akyedy* then pośel poyedzye. awám sfiyá obyawy. abyśzczye nanałz dwor yego poślaly *MetrKor* 38/321; *OpecŻyw* 23v; *TarDuch* B; Pień o panie Iesufie [...] iako się miał objawić pogaństwu.. *WróbŻołt* gg3v; *Leop ZZ3v*; *Napirwey* objawił się Bog Adámowi pirwżemu człowiekowi *SarnUzn* C5, C6v, C8, F2; Pan się ná lekkość żydom objawił pogánom. *RejPos* 35v *marg*; gdy w onym zakonie fregości sfoiey Bog Ociec objawić się raczył ludowi swemu/ tedy niebo y zyemiá záttrzęłá się była *RejPos* 274v, 20, 35, 37v, 112v, 113 [5 r.] (15); *BudNT Ioann* 21/14; *ArtKanc* C13. *Cf objawić się komu czym.; w kim;* »objawić się światu«.

objawić się komu czym [= *w czym*] (1): nyektorego czału marya panna yey [*pobożnej niewieście*] sfią ukazała yey sfią modlythwą obyauyla *PatKaz III* 152.

objawić się w kim [*w tym: komu* (1)] (3): Ieden Bog objawił się we trzech. *GrzegRóżn* H2, I2; *RejPos* 113v.

W charakterystycznych połączeniach: objawić się dawno, naznaczniej, rychło; objawić się na lekkość [= *na wzgardę*], *po małym czasie*.

Zwroty: »objawić się w ciele« [*szyk zmienny*] (4): *WróbŻołt* bb8v; *BudNT Kk3* [2 r.]; ták Páweł nápiśał/ iż się Bog w ćiele objawił [*quod manifestatum est in carne Vulg* 1. *Tim* 3/16]. *CzechRozm* 39v.

»objawić się światu, na świat« = *se manifestare mundo Vulg, PolAnt* [*szyk zmienny*] (4:2): *OpecŻyw* 35v; *RejPs* 104v; Dzyękowánye s podziwieniem iż się Pan dziwnie na świat objawić raczył. *LubPs* B6v *marg*; *BibRadz Ioann* 7/4; *RejPos* 11v; Pánie/ což się stáło/ że się nam objawić małz/ á nie światu? *WujNT Ioann* 14/22.

Szeregi: »objawić a okazać się« (1): Pan náłz/ nie tylko temu narodowi w którym się národzić raczył/ ále y nam wśzytkim [...] objawić á okazać się raczył. *RejPos* 35.

»przyść a objawić się« (1): miał [*św. Jan*] [...] narodowi ludzkemu oznaymiać á opowiedać/ iż iuz przyśzedł á objawił się na świat on zbáwiciel/ który im obyecány był *RejPos* 11v.

Przen (1) : Brzemię wielmi rofkóśné ty fie dáy mnie nofytz/ w moiey duffy owfifeki raczyż fie obiawitz. *OpecŻyw* 18v.

2. Dać się poznać, uzewnętrznić się, wyjść na jaw; manifestari Vulg, PolAnt, JanStat; revelari Vulg (41) : A niebyła Sodomá fioftrá twoiá flyłfaná z vft twoich/ [...] pierwey niż fie obiáwiłá złość twoiá *Leop Ez* 16/57, *Ex* 2/14, *ZZ3v*; Lecż czyniący prawdę przychodzi k światłu/ áby fie obiáwiły iego fpráwy *BudNT Ioann* 3/21 [*przekład tego samego tekstu Leop ZZ3v*]; *NiemObr* 43; *WujNT* 1.*Petr* 5/1 [*przekład tego samego tekstu NiemObr*].

objawić się komu (16): A chtzátz iemu fie obiawitz lepiey [...] rzekl *OpecŻyw* 46v; *TarDuch* C7; *MurzHist* T3v; *LubPs* dd5; *BibRadz Rom* 8/18; *BielKron* 15, 17v, 126; *GrzegRóżn* K4; *SarnUzn* C4v; Widziałeś fyná twego przed oczymá twemi. [...] á nie obiáwiłeś fie áni mnie áni iemu. *HistRzym* 83; *RejPos* 351 v; *BudBib* 1.*Reg* 2/27. Cf *objawić się komu przez co*.

objawić się komu przez co (3): *RejAp* 88; áni go żadne pińmo wyiáfnic áni wypifác mogło/ thylko iż fie nam przez głos fwoy/ y przez rozliczne głofy Prorockie/ przez Duchá świętego nieomilnie ná fwiát wydáne poczęści obiáwić raczył *RejZwierc* 8v; *CzechRozm* 40.

objawić się czym [= przez co] (2): *GrzegRóżn* K4; Vćiekáią od światłości/ áby fie iáfnością prawdy fałz ich nieobiáwił. *SkarŻyw* 301.

objawić się nad kim (1): Tobiafzá Iáfkólká kiedy ofiepiłá/ Chciał [Bóg] áby fie moc iego nád nim obiáwiłá. *RejWiz* 131.

objawić się w czym [= jakim] (2): Ten co dwie światłości wielkye możnofcyą fwą fpráwił Tenże wyczńnye w dobroci fwey nam fie tu obyáwił *LubPs* dd5; *RejPos* 141v.

objawić się w czym, w kim (4:3): *TarDuch* C8; co o iednym Bogu Oycu [...] wedle pińmá świętego (w którym fie thylko Bog obiáwił) rozumiec mamy *GrzegRóżn kt*, Iv; *CzechRozm* 40; *SkarŻyw* 21; *WujNT Rom* 8/18, 1.*Cor* 3/13.

cum inf (1): A gdy fie fpołu potkáli/ obiáwił fie mu Aiáx we krwi być/ bowiem to był fyn Heffsyony fioftry Priamufovey á ciotki Hektorowey *BielKron* 57v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż (1), zaimek względny (1)] (2): Alem iem nieoznáymił imienia mego Iehowáh [*Ex* 6/3]. To ieft/ nieobiáwiłem fie iákiemem ieft Bogiem *BibRadz* I 33v *margin*; á obiáwił fie iey [*Jakób Racheli*] iż ieft iey brát wuieczny *BielKron* 15.

W przeciwstawieniu: »być tajemnym ... objawić się« (5): *BibRadz Mar* 4/22, *Luc* 8/17; *RejPos* 337; Abowiem nie máfz nic táiemnego coby fie obiáwić nie miáło [*Non est enim occultum quod non manifestetur*] *WujNT Luc* 8/17 [*idem BibRadz Mar* 4/22, *Luc* 8/17, *RejPos*, *WujNT Mar* 4/22], *Mar* 4/22.

W charakterystycznych połączeniach: *objawić się przez Ducha Św., przez głos(y) (2), przez uczynki; objawić się proroctwy, zakonem; objawić się w łamaniu chleba; objawić się lepiej.*

Fraza: »wiadomość [czego] się objawi« (1): GDyż złodzieyftwá y łotroftwá dla frogości vczynku/ y dla boiázni przez złoczyńcę wietfzély części bywáią zákryté/ ták iż wiadomość ich w krótkim czásie nie może fie obiáwić [*non potest propalari et manifestari JanStat* 619] *SarnStat* 700.

Zwroty: »objawić się być [kim]« (1): [św. *Floryjan*] obiáwił fie też być iednym Krześciáninem. *BielKron* 357.

»na jaśnią, jawnie objawić się« (1:1): Boleść moyá wítawicznye już przedemną byłá/ Gdyż sie złość ma tak ná iásnyą práwye obyáwiłá *LubPs* K3v; Rácźże to dáć Pánie [...] by się twoiá chwałá wżędy rozmnożyłá/ twa święta wielmożność iáwnie obiáwiłá. *ArtKanc* Lv.

Szereg: »okazać a objawić się« (1): Oto wnet ślyłysz iżci nie mowi że będę piłá po ściánach krzyżyki moy miły Pánie/ gdyś mi sie okázáć á obiáwić raczył/ [...] Ale [...] dam wnet połowicę wżytkiego dobrá *RejPos* 351v.

3. Stać się, nastąpić (1) : [*Putyfar mówi do Józefa*] A poznamli cie wiernym/ w tych poługach moich Ifcie łączno nagrodzisz przeflych przygod swoich. (–) Dali Bog to moy panie/ w krotcze sie obiawi *RejJóz* C2v.

Synonimy: **1.** pokazać się, ukazać się, zjawić się; **2.** pokazać się; **3.** nastać, nastąpić, stać się.

Formacje współrdzenne cf JAWIĆ SIĘ.

Cf **OBJAWIENIE**